

de rijke man en Lazarus

Lukas 16

¹⁹ En er was een zeker rijk mens, en hij was gekleed in purper en linnen, en hij was dagelijks vrolijk en prachtig.

²⁰ En er was een zekere arme man, Lazarus genaamd, neergelegd bij zijn poort, met zwerende wonden.

²¹ En hij begeerde verzadigd te worden met de kruimeltjes, die van de tafel van de rijke afvielen. Maar ook de honden kwamen, en likten zijn zwerende wonden af.

²² En het gebeurde dat de arme stierf, en hij werd door de boodschappers weggebracht in de schoot van Abraham. En ook de rijke stierf, en hij werd begraven.

Lukas 16

²³ En hij sloeg in het dodenrijk zijn ogen open,
en hij was in kwellende pijnen,
en hij zag Abraham van veraf, en Lazarus in zijn schoot.

²⁴ En hij riep, en hij zei: Vader Abraham, ontferm je over mij,
en zend Lazarus, dat hij het uiteinde van zijn vinger in water
zal onderdompelen, en dat hij mijn tong zal verkoelen,
want ik lijd pijn in deze vlam.

²⁵ Maar Abraham zei: Kind, gedenk, dat jij de goede dingen in
jouw leven kreeg, en evenzo Lazarus de kwade dingen.
En nu wordt deze hier vertroost, en jij lijdt pijn.

Lukas 16

²⁶ En bij dit alles, er is tussen ons en jullie een grote kloof gevestigd, zodat zij, die hier vandaan naar jullie zouden willen oversteken, dit niet zullen kunnen, en zij vandaar niet naar onze kant kunnen komen.

²⁷ Maar hij zei: Dan vraag ik aan jou, vader, dat jij hem naar het huis van mijn vader zendt,

²⁸ want ik heb vijf broers, zodat hij hen zal betuigen, opdat niet ook zij in deze plaats van de kwellende pijn zullen komen.

Lukas 16

²⁹ Maar Abraham zei tegen hem: Zij hebben Mozes en de profeten, laten zij naar hen luisteren!

³⁰ Maar hij zei: Nee, vader Abraham, maar in het geval dat iemand van de doden naar hen toe gaat, dan zullen zij zich bezinnen.

³¹ Maar hij zei tegen hem: Indien zij naar Mozes en de profeten niet luisteren, dan zullen zij ook niet overtuigd worden, in het geval dat er iemand uit de doden opstaat.

Context Lukas 16:

- gelijkenis van de onvruchtbare vijgenboom (Luk.13:6-9)
- de enge poort (Luk.13:22-30)
- gelijkenis van het grote avondmaal (Luk.14:15-24)
- gelijkenis van het verloren schaap (Luk.15:1-7)
- de verloren penning (Luk.15:8-10)
- de verloren zoon (Luk.15:11-32)
- de onrechtvaardige rentmeester (Luk.16:1-13)
- **de rijke man en Lazarus (Luk.16:19-31)**
- gelijkenis van de onrechtvaardige rechter (Luk.18:1-14)
- gelijkenis van de ponden (Luk.19:11-27)
- gelijkenis van de boze wijngaardeniers (Luk.20:9-18)

Opmerkingen vooraf:

- de Heer sprak vanaf enig moment, alleen nog maar in gelijkenissen tot de menigte.

Mattheüs 13

³⁴ Al deze dingen sprak Jezus in gelijkenissen tot de scharen,
en zonder gelijkenissen sprak Hij niets tot hen...

- gelijkenissen zijn geen uitleg, maar behoeven uitleg!

Mattheüs 13

¹⁰ En de leerlingen kwamen naar Hem toe, en zij zeiden:

Waarom spreek jij tot hen in gelijkenissen?

¹¹ En antwoordende, zei Hij tot hen: Aan jullie is het gegeven de *geheimen* van het Koninkrijk van de hemelen te kennen, maar aan hen is het niet gegeven.

(...)

¹³ Daarom spreek Ik tot hen in gelijkenissen, dat zij ziende niet zien, en horende niet horen, noch begrijpen.

de rijke man en Lazarus

- Jezus vertelt een *fictief* verhaal
- wanneer men luistert naar *Mozes en de profeten* zal men dit onderkennen (:31)
- waarmee gezegd is waarom men deze gelijkenis niet (h)erkent als een door de Heer verzonnen verhaal

- de inhoud laat zien, dat het niet letterlijk waar *kan* zijn:
 - ✓ want in de dood is er geen gedachtenis aan U; wie zal U toejuichen in het dodenrijk (Ps.6:5)?
 - ✓ in het dodenrijk zwijgt men (Ps.31:17)
 - ✓ de doden 'slapen' in het stof van de aarde (Dan.12:2)
 - ✓ de doden weten niets (Pred.9:5)
 - ✓ er is geen werk of *overleg* of kennis of wijsheid in het dodenrijk (Pred.9:10)
 - ✓ want het dodenrijk looft U niet, de dood prijst U niet (Ps.38:18)
 - ✓ de doden kunnen JAHWEH niet loven, niemand van hen die in de stilte zijn neergedaald (Ps.115:17)

- *nergens* lees je in de Schrift, in Mozes en de profeten, over:
 - ✓ door engelen gedragen worden
 - ✓ in Abrahams schoot
 - ✓ communicatie in het dodenrijk
 - ✓ vuur in het dodenrijk en het lijden van pijn
 - ✓ een kloof tussen 'twee kanten' van het dodenrijk
- ✓ ook (>zelfs) bij de onbijbelse leer van de onsterfelijke ziel (Ez.18:20) zijn er onlogische aspecten: de rijke man en Lazarus hebben een lichaam: ogen, vingers, tong, pijn, dorst enz.

- waar komt dit dan vandaan?
 - ✓ de Schriftgeleerden en Farizeeën zijn op de stoel van Mozes gaan zitten (Matth.23:2)
 - ✓ zelfbedachte wetten (Matth.23:4; Luk.11:46)
 - ✓ de overlevering van de ouden (Matth.15:2; Marc.7:3)
 - ✓ het zuurdesem (=de leer) van de Farizeeën en Sadduceeën (Matth.16:6,11-12)
 - ✓ mondelinge overleveringen vastgelegd in de Talmoed en Midrash

- de aanleiding voor de gelijkenis van de rijke man en Lazarus:

Lukas 15

¹ En al de tollenaars en de zondaren naderden tot Hem, om naar Hem te luisteren.

² En de Farizeeën en de Schriftgeleerden mopperden, en zij zeiden: Deze ontvangt zondaren, en Hij eet samen met hen.

³ En Hij sprak deze gelijkenis tot hen, en Hij zei...

Lukas 16

¹⁹ En er was een zeker rijk mens,
en hij was gekleed in purper en linnen,
en hij was dagelijks vrolijk en prachtig.

- En de Farizeeën, die geldzuchtig waren, hoorden al deze dingen, en zij hoonden Hem (:14)
- purper > koninklijk (Est.1:6, 8:15)
- linnen > priesterlijk (Ex.28:5, 39:2-5)
- Israël > een koninkrijk van priesters (Ex.19:6)
- de rijke = een uitbeelding van de Joodse leidslieden

Lukas 16

²⁰ En er was een zekere arme man, Lazarus genaamd, neergelegd bij zijn poort, met zwerende wonden.

- Lazarus > God is mijn hulp/helper
- Hebreeuws: Eliëzer (Gen.15:2; Ex.18:4), Eleazer (Ex.6:24; 28:1)
- Eleazar > de *tweede* hogepriester
- zwerende wonden > zonde (tollenaren en zondaren, Luk.15:1-2)
- door de leidslieden gehoond en veracht (Luk.16:14)

Lukas 16

²¹ En hij begeerde verzadigd te worden met de kruimeltjes, die van de tafel van de rijke afvielen. Maar ook de honden kwamen, en likten zijn zwerende wonden af.

- honden > natiën (Marc.7:27-28)
- Lazarus wordt in verband gebracht met heidenen
- Lazarus was een 'outsider'
- net als de Heer
- die omging met tollenaars en zondaren (15:1)
- en heidenen (Joh.4)

Lukas 16

²² En het gebeurde dat de arme stierf, en hij werd door de boodschappers weggebracht in de schoot van Abraham. En ook de rijke stierf, en hij werd begraven.

- termen uit Joodse overleveringen (Talmoed)
- velen zullen komen uit het oosten en westen en met Abraham aanliggen in het Koninkrijk (Matth.8:11; Luk.13:28)

Lukas 16

²² En het gebeurde dat de arme stierf, en hij werd door de boodschappers weggebracht in de schoot van Abraham. En ook de rijke stierf, en hij werd begraven.

- een uitbeelding van het afgesneden worden van Israël
- Israël bevindt zich in het graf, onder de volkeren
- Ez.37:11-13
- Deut.28:25-26

Lukas 16

²³ En hij sloeg in het dodenrijk zijn ogen open,
en hij was in kwellende pijnen,
en hij zag Abraham van veraf, en Lazarus in zijn schoot.

- dodenrijk > *hades* = ongeziene
- Hebreeuws: *sheol*
- vergelijk Ps.16:10 met Hand.2:27

hadE

dodenrijk

αδη

hadē

G86

ON+WAARGENOMEN, dodenrijk

zn₁ 3nv ev m

dodenrijk

Lukas 16

²³ En hij sloeg in het dodenrijk zijn ogen open,
en hij was in kwellende pijnen,
en hij zag Abraham van veraf, en Lazarus in zijn schoot.

- een uitbeelding van het afgesneden worden van Israël
- Israël bevindt zich in het graf, onder de volkeren (Ez.37:11-13; Deut.28:25-26)
- gekweld en gepijnigd
- Lazarus, een dwaas en veracht volk (Rom.10:19), delend in de beloften van Abraham

Lukas 16

²⁴ En hij riep, en hij zei: Vader Abraham, ontferm je over mij, en zend Lazarus, dat hij het uiteinde van zijn vinger in water zal onderdompelen, en dat hij mijn tong zal verkoelen, want ik lijd pijn in deze vlam.

- vader Abraham > Israël
- ook bij de leer van de onsterfelijke ziel heeft 'de ziel' geen vinger, tong, enz.

Lukas 16

²⁴ ...want ik lijd pijn in deze vlam.

Deuteronomium 32

²⁰ Hij zeide: Ik zal Mijn aangezicht voor hen verbergen en zien, wat hun einde wezen zal, want zij zijn een verkeerd geslacht, zonen, waarin geen trouw is.

²¹ Daarom zal Ik hen jaloers maken door wat geen volk is, Door een dwaas volk zal Ik hen tergen.

²² Want een vuur is in Mijn toorn ontstoken, Het gloeit tot in de diepten van het dodenrijk (>*sheol*)

Lukas 16

²⁵ Maar Abraham zei: Kind, gedenk, dat jij de goede dingen in jouw leven kreeg, en evenzo Lazarus de kwade dingen. En nu wordt deze hier vertroost, en jij lijdt pijn.

Lukas 16

²⁶ En bij dit alles, er is tussen ons en jullie een grote kloof gevestigd, zodat zij, die hier vandaan naar jullie zouden willen oversteken, dit niet zullen kunnen, en zij vandaar niet naar onze kant kunnen komen.

- zou dit de werkelijkheid zijn 'in de hemel'?
- absurd!

Lukas 16

²⁷ Maar hij zei: Dan vraag ik aan jou, vader,
dat jij hem naar het huis van mijn vader zendt,
²⁸ want ik heb vijf broers, zodat hij hen zal betuigen, opdat
niet ook zij in deze plaats van de kwellende pijn zullen komen.

- Juda had vijf broers (Gen.35:23)

Lukas 16

²⁹ Maar Abraham zei tegen hem:
Zij hebben Mozes en de profeten,
laten zij naar hen luisteren!

- de kernboodschap van het betoog!

Lukas 16

²⁹ Maar hij zei: Nee, vader Abraham, maar in het geval dat iemand van de doden naar hen toe gaat, dan zullen zij zich bezinnen.

- er werd iemand opgewekt uit de doden
- Lazarus! =>

Johannes 11

⁴³ (...) en Hij riep luid: Lazarus, kom uit!

⁴⁴ En de gestorvene kwam naar buiten...

⁴⁵ Velen, dan, van de Joden, die naar Maria toe gekomen ware, en die zagen wat Jezus deed, geloofden in Hem.

⁴⁶ Maar sommigen van hen gingen weg, naar de Farizeeën, en zij zeiden tegen hen, al wat Jezus deed.(...)

⁵³ Vanaf die dag, dan, beraadslaagden zij om Hem te doden.

Johannes 12

¹⁰ En de overpriesters beraadslaagden om ook Lazarus te doden,

¹¹ want velen van de Joden kwamen vanwege hem, en zij geloofden in Jezus.

Lukas 16

³¹ Maar hij zei tegen hem: Indien zij naar Mozes en de profeten niet luisteren, dan zullen zij ook niet overtuigd worden, in het geval dat er iemand uit de doden opstaat.

- niet door de opstanding van Lazarus
- en niet door de opstanding van Christus